

GAZETA POPORULUI

Foaie politică-culturală
Apare în fiecare Duminecă

Abonamentul:

Pe un an 20 Cor.
Pe o jumătate de an 10 Cor.
Pe 3 luni 6 Cor.
Abonamentele să se trimită la adresa
„GAZETA POPORULUI“, Sibiiu.

Adresa noastră e:
„GAZETA POPORULUI“
Nagyszeben, Rosenanger 14
(Strada Peștilor)

Inserate și anunțuri se primesc la admini-
strația gazetel.

Un șir cu litere mărunte întâia-oraă 60 fil.
a doua- și a treia-oraă 50 fil.

Cinci „zloți“.

Schiță de Ilie Marin.

Când să iasă Dumitru Păltineanu din casă s'a întâlnit cu o femeie. Desculță, în capul gol, cu un băiețuș în brațele-i slabe.

— „Ce-i?“ a întrebat-o Păltineanu.

— D'apoi, domnișorule, am auzit că plecați de sfințele paști în Beci?“

— „Da. Și?“

— „Și.... am căpătat carte dela bărbatu.“ Zice că e în Beci și el. Că au să-i taie mâna. Că or zis doftorii că n'au ce să-i mai facă cu mâna aia.“ Fața femeii era numai o asudoare. Cu o mână își ținea băiețușul, care privea fără să priceapă în jurul său, cu cealaltă întinse o hârtie lui Dumitru Păltineanu.

Sta scris negru pe alb: au să-i facă o operație grea la mâna stângă, scria un dascăl, român și el.

— „Dacă te duci, domnișorule, în Beci, o să te întâlnești și cu bărbatu-meu!“

Dumitru Păltineanu nu-și putu opri un surâs: femeia credia că „Beciul“ ăsta este cât o găoace de nucă, cât satul în care trăia — unde te știe îndată, toată lumea, dacă ai trecut drumul. Ea, biata, nu fusese mai departe de Sibiiu. Să fie „Beciul“ mai mare ca Sibiiul — era peste putință! Dar surâsul i-a dispărut din colțul gurii lui Dumitru Păltineanu, cât ai bate în palmi. Mâna muncitoare a femeii i l-a alungat. Mâna aceasta, întinsă după scrisoare, îi spunea: „Am muncit mult! Mult și greu!“

Păltineanu nu o lăsă să stea întinsă — împătură scrisoarea repede — o dete mâinii bătute de vânt și ploaie și zise: „Am să mă duc să-l văd. Să știu de bine că o să umbli o jumătate de zi până-l gădesc.“

— „Să-ți ajute Dzeu!“

— „Și ce să-i spun?“

— „Să-i spui...“, mâna dreaptă și-a dus-o femeia la gură. Cu degetele groase prinse buza de jos, silindu-o să nu svăcnească. Fruntea îi căpăta mai multe crețe. (Frunte tânără și atâtea crețe!) „Să-i spui că să nu ducă nici o grije. Nici o grije... Că toate le-om face, cu ajutorul lui Dumnezeu, drăguțu... Că am lucrat din greu și că-s coapte cucuruzele, de-a mai mare dragu. De mult n'a mai fost așa de mari.. Că avem o junincă de ieri... că băiețușu al mai mărișor — că am trei copii, domnișorule, — că băiețușu se poartă bine și învață carte, la școală.“ Ochiul femeii întrebau mereu: nu spun prea multe omului ăstuia? Mă mai ascultă? Dumitru Păltineanu asculta și îndemna femeia să-și spună tot ce are pe inimă.

— „... Și să-i mai spui, domnișorule, să-i mai spui că să nu-și facă din cap călindar. Că noi om duce-o, cum am dus-o

Planuri pentru Austria viitoare.

Deodată cu venirea ministrului Hussarek în fruntea guvernului austriac, s'a vestit prin gazete, că în Austria se vor face schimbări mari. Tot ce se ştia era, că Hussarek a încredinţat pe câţiva oameni învăţaţi să-i facă planuri de aşezare a vieţii popoarelor din Austria pe temelii politice nouă. În zilele trecute, ministrul afacerilor din afară ale monarhiei groful Burian, stând de vorbă cu conducătorii partidelor nemţeşti din Austria, a ridicat încâtva vâlul ce acopere planurile de reforme în pregătire. El a spus că văzând cele ce se petrec astăzi în lume, s'a ivit trebuinţa ca să se facă schimbări şi în alcătuirile politice din lăuntrul ţării şi să li se dea popoarelor „dreptul de a trăi o viaţă naţională deplină”. Ce forme nouă de organizaţie se pregătesc, n'a spus amănunţit, dar e lucru limpede, că popoarelor din Austria li se vor da autonomii naţionale largi între marginile unei organizaţii federaliste. E însă mare întrebare, dacă în situaţia de astăzi popoarele din Austria se vor mulţumi cu ceea ce li se promite, ori ele vreau ceva mai mult?

Tocmai acu se fac încercări de a forma un guvern compus din toate partidele, dar deosebirea dintre partidele singuraticelor naţionalităţi e atât de mare, încât cu greu se va înjgheba un guvern pe placul tuturor. Ceea-ce ar vrea cehii, slavii dela meazăzi şi polonii, aceea nu primesc nemţii, iar ceea-ce doresc aceştia, la aceea nu se învoiesc ceialalţi. Un car tras în atâtea părţi, nu prea poate da înainte. Incurcătura creşte şi mai mult prin faptul, că unii oameni politici din Ungaria nu văd cu ochi buni schimbările cari se pun la cale în Austria, ca nu cumva să se molipsească de ele şi ţara ungurească. Vom vedea cum se vor descurca lucrurile până la capăt.

Un glas al polonilor din Germania.

Polonii din Germania au ţinut să-şi spună şi ei cuvântul faţă de schimbările politice

ce se pun la cale tocmai acum la Berlin. În cea dintâi comisie a parlamentului a glăsuţ cu bărbăţie naţională deputatul Seyda astfel:

Noi polonii nu ne amestecăm în incurcăturile guvernului. Vrem şi noi să vie la putere un guvern democratic şi care să fie ales din voinţa parlamentului. Credeam că cancelarul de acum se va împotrivi cu tărie sistemului birocratic-militar. Dar ne-am înşelat, şi lucrurile au rămas tot în starea lor cea veche. Spusa cancelarului: că în privinţa felului cum s'a purtat faţă de naţiunile mici are inima liniştită, n'o putem primi de ban bun, gândindu-ne la apăsările ce le-am îndurat noi polonii. Cel ce vrea să ajungă la pace prin înţelegere, acela să-şi potrivească şi politica sa pe înţelegere. Pacea dela Brestlitowschi şi cea dela Bu-

cureşti nu s'au încheiat prin înţelegere. Rusia nu se poate lipsi pentru totdeauna de Ucraina. Nu se pote îngădui ca părţi întregi din pământul polonilor să fie alipite la Lituania. Guvernul şi sfatul statului polon n'au drepturile ce li se cuvin. Ceea-ce a spus secretarul Hintze despre împlinirea dorinţelor polonilor, e lucrul îmbucurător, — dar numai dacă se va respecta dreptul poporului de a-şi hotărî el însuşi soarta sa. Când se va regula dreptul nostru al polonilor, nu-şi vor spune cuvântul numai puterile centrale, ci Europa întreagă. De aceasta să ţină socoteală puterile centrale. Ni-a plăcut şi nouă ceea-ce a spus cancelarul despre alianţa popoarelor. Trebuie să înţelegă odată ori-ce om, că nici un popor nu are dreptul să asuprească pe alt popor.

Se va încheia oare pace?

Ce-a zis secretarul Hintze despre România? — Cum îşi închipuie Englezii pacea? — E cu putinţa pacea? — Wilson şi pacea.

Întrebarea aceasta zguduie azi lumea întreagă. Fiecare şi-o pune, dar nimeni nu ştie să deie răspunsul. Luptele din Macedonia a silit luarea aminte a politicianilor, să se îndrepte în altă parte, către Balcani.

Ce-a zis secretarul Hintze despre România?

Intr'una din şedinţele comisiunii parlamentare din Germania, grăind despre politica Germaniei în afară adecă externă şi despre pace, între altele a adus vorba şi despre starea lucrurilor din România.

Iată ce-a spus dânsul despre situaţia în care se găseşte regatul:

„Situaţia din România după încheierea păcii s'a arătat destul de mulţămitoare

atâta vreme. Numai sănătos să-l vedem. Dacă i-or tăia mâna, ce să-i faci?! Dumnezeu bagsamă, o vrut așa.” O picătură de sudoare i se prelingea pe obrazul drept în jos. Mâna stângă cu care ţinea copilul în braţe, i s'a obosit — a ridicat băieţuşul: „Stai, dragu mami!” I-a dat în grija mâinii drepte şi-a privit la Dumitru Păltineanu, ca şi când ar fi vrut să-i zică: „Dacă mă alungi de ce am să-ţi spun, nu face nimic — alungă-mă, numai împlineşte-mi dorinţa!”

Dumitru Păltineanu o asculta, netezind faţa bucalăie a băieţuşului, care-şi sugea degetele. Deslegând privirea mamei, întrebă, fără să mai dea răgaz, femeii să mai ocolească rugarea:

— „Şi ce să-i duc?”

Cum de-i cetise atât de bine „domnişorul” în inima femeii!

— „Să-i duci asta! Cinci zloţi!”

Zicând acestea despătură femeia o hârtie de zece coroane, pe care o legase într'un colţ de năframă. Intinse hârtia ca şi când ar fi zis: „Ia-i sunt o avere întreagă!”

— „Bine, am să-i dau.”

— „Să aibă şi el, săracu! Să-şi cumpere ţăbac şi de ale gurii. Şi să-i spui,

domnişorule, că noi nu ducem lipsă de nimic, da de nimic. Numai să ne vedem iară — şi-or fi toate bune.”

Picioarele goale şi hainele nu vorbeau în limba femeii. Hainele strigau: vremuri grele, vai şi amar! Bancnota de hârtie din mâna lui Dumitru Păltineanu se văieta: nu m'a ţinut nimeni atâta vreme pe fundul lăzii şi nu m'a întors niciodată de atâtea-ori până să mă dea! Bine c'am scăpat de femeia asta! acum se simţea fericită bancnota, fiindcă o netezia Dumitru Păltineanu.

— „Şi cum îl chiamă pe fârtatul ăsta?” se aplecă Păltineanu spre băieţuşul, care-l privia cu ochii lui mari, de cicoare.

— „Răducu, domnişorule.”

— „Să-ţi trăiască Răducu şi să vă facă bucurie!”

Răducu molfaia la degetele lui plâpânde şi se uita la lume ca un mare filosof. Ce n'ar fi dat Dumitru Păltineanu să poată schimba acum cu Răducu! Ce ştia Răducu cel născut de un an şi ceva, de încăierarea din lumea noastră? Ce ştia el de ura răscolită până în măruntaiele ei? Ce ştia el de ticăloşia omenească? El molfaia liniştit la degetuţele lui!... Ce fericit era el în neştiinţa lui!

Trăsura era gata de plecare. Dumitru Păltineanu se urcă în ea şi mai zise odată femeii: „Fii pe pace! Am să-i dau bani.”

— „Cum aş merge cu dumniata!” oftă femeia. „Da' dacă nu-s bani, nu-s şi pace!” Trăsura a n'ceput să uruie.

— „Lasă, fii liniştită!” mai zise Dumitru Păltineanu, şi dispăru din ochii femeii. Răducu molfaia la degetul cel mare al mâinii drepte. Dulce trebuie să mai fi fost!...

„Satu împăratului e mare. Dacă vrei să nu te înfâlneşti cu cineva, n'ai decât să dai pe o ullă înainte — poate să te tot caute în învălmăşeala de lume! Cum să nu cauţi însă, tu, însuşi, pe cineva, de care ştii că e singur, că suferă, că are lipsă de ajutor? Aşa se gândea Dumitru Păltineanu, îndreptându-se în Viena spre spitalul militar, ca să găsească pe rănitul din satul său.

Duminecă după prânz. Un furnicar de lume. Cerul posomorât. Dunărea liniştită. Ce-i va fi dat ei să vadă până pe la Orşova?!...

— „Aici!” zise conducătorul lui Dumitru Păltineanu. Tramvaiul trecuse podul peste Dumăre. Roata gigantică — „Riese-rad”-ul vjenez — îşi arată vagoanele şi spi-

Demobilizarea urma neted. Mai târziu peste vară sub apăsarea agitațiilor antantiste, unele cercuri erau de credință, că România s'ar putea feri de îndeplinirea îndatoririlor cerute prin contractul de pace, a cărei împlinire s'ar putea amâna. Noi prin îndrumări prietenești am încercat să înăbușim aceste încercări și reușita de până acuma ne dă deplină speranță de izbândă. În timpul din urmă mai ales demobilizarea a început să se facă cu mult mai repede ca înainte și precum s'ar fi putut aștepta în urma nizuinței de întârziere și amânare aratăta mai sus.

Cum își închipuiesc Englezii pacea?

Lordul Northcliffe căpetenia îndemnulului pentru războiul englez, a ținut în Londra o cuvântare spunând următoarele:

„Nici nu mă îndoiesc că antanta va porunci pacea la Berlin. Pentru aceasta însă antanta nu trebuie să ajungă chiar luptând până la Berlin. Lucrul se poate face mai simplu și mai ușor. Germania nu este un singur stat, ci o alcătuire de state, făcută peste noapte și încă din popoare cari nu se pot suferi. Când armatele antantei vor intra în Germania și vor intra cu siguranță — atunci și alte state mai mici vor înălța steagul alb, așa cum a făcut-o acum Austro-Ungaria. Prusia, care este tot atât de urâtă în Saxonia și Bavaria, ca și în Anglia, va sta atunci singură și oamenii ei vor căuta o pace, cum caută Austro-Ungaria. Trebuie să avem grije ca Prusia să plătească toate pagubele ce-a pricinuit: Oraș cu oraș, sat cu sat, vapor cu vapor ș. a.“

E cu puțință pacea?

Gazeta „Manchester Guardian“ scrie vorbind despre nota monarhiei noastre: „Mă tem că scrisoarea austro-ungară nu ne dă multă nădejde într-o pace grabnică. Nota a fost alcătuită cu știința Germaniei în speranță că antanta nu o va primi. Scopul ei adevărat este să facă curaj oamenilor mai pacinici din sânul antantei și să liniștească pe cei-ce doresc pacea în Germa-

tele de oțel, în fund de tot. Acolo era viața! „Prater“-ul, locul de întâlnire al lumii vesele. „Veneția în Viena“ — „grădina englezească“. „Eisvogel“ — promenările minunate, — bătăile de flori — muzicele militare. — Toate i-au trecut prin minte lui Dumitru Păltineanu, care se cobora din tramvai. Atâta viață atâta zburdălnicie închide în sine cuvântul acesta „Prater“, pentru aceia, cari au avut puțință să-l cunoască!

... Dar acum se ducea Dumitru Păltineanu să viziteze pe unul, căruia avea să-i taie mâna, într'un spital, lângă Prater!

La poarta spitalului călugărilor mizeriosilor, din „Grosse Mohrengasse“, s'a oprit și a întrebat: „Este Neagu, Ilie Neagu, aici?“

— „Da,“ i-a răspuns portarul, apoi căndă căprarul de lângă el, „știi, Românul acela...“

— „Da, Românul cu mâna împușcată,“ a zis Păltineanu. „Pot să-l văd?“

Portarul scrisese pe o hârtiuță câteva rânduri: sala 44, patul 14.

(Va urma).

nia și Austro-Ungaria. Lloyd George și Balfour ne-au dat asigurarea, că nici o propunere serioasă de pace nu va fi respinsă fără multă cumpănire. Ori-cine încearcă să pună capăt măcelului dintre oameni merită respect, și nu batjocură. Sunt în scrisoarea austro-ungară lucruri, cari dau nădejdi bune și ar fi nedrept, ca și această notă să fie respinsă cu batjocură. Ar fi mare lipsă de răspundere să se ceară mai întâiu anumite condiții militare, pentru a se putea începe sfaturile. Pe de altă parte fără îngăduințe făcute dinainte din amândouă părțile, se vor trăgăni prea mult lucrurile. Antanta ar trebui să întrebe puterile centrale, dacă cred cu puțință o înțelegere pe temeiul părerilor lui Wilson și Lloyd George. Antanta va atrage apoi luarea aminte asupra felului împăciuitoare al cerințelor sale și va asigura monarhia austro-ungară, că nu vrea desfacerea ei.

Wilson și pacea.

Președintele Statelor-Unite, venind vorba despre nota de pace a ministrului nostru Burian, ar fi spus, precum scrie gazeta „Az Est“, următoarele:

Cum a cerut Bulgaria armistițiul? — Nota partidelor guvernamentale bulgare. — Comunicatul monarhiei noastre

— Austro-Ungaria și Germania preiau frontul bulgar? — Răspunsul Antantei dat Bulgariei. — Ce a răspuns Anglia la cererile Bulgariei?

Înainte de aceasta cu mai bine de 2 săptămâni ca prin 15 Septembrie, trupele antantei din alcaii, sprijinite de oștirea grecească și sârbă, au pornit la o puternică ofensivă în contra frontului bulgăresc. După lupte cumplite, întrebându-i numărul material de război, le-a reușit să spargă în rșit liniile bulgarilor, prin părțile deloșite ale lacului Ochrida, și armatele antantei au luat-o biruitoare spre miazănoapte.

„Ne trebuie biruință deplină, iar despre sfaturi nu poate fi vorba. Chiar dacă Austro-Ungaria ar găsi mâne de potrivit să vestească în lume, că ar fi gata să primească toate cele 14 puncte din programul nostru de pace, nici atunci eu n'aș fi în stare să le primesc. Astăzi noi nu mai avem încredere în cuvântul dușmanilor noștri. Ne trebuie să-i aducem în starea aceea, ca să nu mai poată rupe făgăduința făcută odată...“

Francezii și nota noastră.

Gazeta franțuzească „Le Matin“ scrie: Jocul de-a pacea pe care-l pune la cale Austro-Ungaria în ziua când soldații ei cu miile sunt prinși pe frontul nostru — ne îndeamnă la zimbet: Ea e rezultatul înfrângerii. Nu credem că antanta îi va face cinstea unui răspuns. Toată omenirea cunoaște pacea antantei: Restabilirea Belgiei, reînapoierea Alsaciei-Lorenei și libertatea națiunilor.

Agenția Havas din Paris mai spune că părerea generală e, că această nouă ofensivă a pacii nu poate duce la scop. Dușmanii noștri, cari au slăbit nu mai cred cu puțință o pace prin biruința armelor. Noi suntem de altă părere.

Ministrul președinte bulgăresc Malinov s'a hotărât la un pas mare

În scopul acesta a trimis, precum se vede mai jos, o notă comandantului armatelor antantei, prin care îl roagă să înceteze bătălia, ca să se înceapă sfaturi pentru pace. Cei trei trimiși bulgari, cari au avut să se sfătuiască în privința aceasta au fost următorii: Liapcev ministrul de finanțe, general majorul Lucov, și deputatul Radev. Din telegramele publicate și în gazeta noastră mai la vale se poate vedea limpede cam ce a răspuns la toate acestea antanta și cum au decurs sfaturile mai deaproape.

Mare a fost însă mirarea în Germania și la noi în privința întâmplării acesteia. Aici stăpânește părerea că ministrul bulgar Malinov a făcut pasul acesta greu, fără să se fi sfătuit mai înainte cu regele și împreună cu toți bărbații politici din țara lui, și din pricina aceasta s'ar fi pornit chiar o mare mișcare împotriva lui. Sunt părți din armata bulgară, scriu gazetele noastre, cari nici nu ar vrea să audă de pace. Aceasta va arăta-o însă limpede mai deaproape zilele următoare.

Atât Germania cât și monarhia noastră repede s'au hotărât acum să trimească trupe de lipsă, cari se găsesc chiar pe drum, ca să oprească înaintarea antantei în Balcani.

Din telegramele ce le vom tipări mai la vale se va putea vedea starea lucrurilor mai proaspătă.

Cum a cerut Bulgaria armistițiu?

Pentru-ca se înceteze luptele guvernul bulgar a trimis comandantului trupelor antantei următoarea scrisoare:

„Pe temeiul cumpănirii întâmplărilor din urmă și după o desbatere cu toți oamenii politici asupra situației, guvernul bulgar, condus de dorința, de a pune capăt vărsărilor de sânge, a împuternicit pe generalismul armatei pe câmpul de luptă, să propuie comandamentului mai înalt al trupelor antantei dela Salonic, să se puie capăt luptelor pentru a începe sfătuirii cu scopul de a se încheia un armistițiu și pace. Membrii delegațiunei bulgare au plecat Mercuri seara, pentru a se pune în legătură cu împuterniciții antantei.“

Nota partidelor guvernamentale bulgare.

Feluritele grupări bulgare cari fac parte din partidul guvernamental au publicat următoarea notă:

„În înțelegere cu puterile din partidul guvernamental, guvernul bulgar a făcut antantei la 25 Septembrie, ora 5 după amiază, o propunere oficială de armistițiu și pace. Partidele aceste au făcut luătoare de seamă armata și populația să pastreze ordinea militară și publică, care e atât de trebuincioasă pentru a duce la un sfârșit fericit lucrarea de pace începută în aceste momente grele și hotărâtoare. Adunarea națională a fost convocată pe ziua de 30 Septembrie.“

Comunicatul monarhiei noastre despre pacea Bulgariei.

Din Viena s'a trimis tuturor gazetelor următorul comunicat:

„Raporturile militare dușmane împreună cu comunicatele bulgare au lămurit publicul despre întâmplările mai însemnate cari de câteva zile s'au produs pe frontul bulgar în Macedonia. Se știe, că la 14 Septembrie, trupele antantei au început o ofensivă puternică, între Vardar și lacurile albaneze.“

Ținutul ales de antantă pentru atac, nu este departe de punctele de atingere cu frontul nostru albanez. Chiar în prima zi ostașilor sârbo-francezi au reușit să împingă îndărăt frontul bulgar. Trebuie de arătat că rezultatul acesta se datorește mai puțin numărului mai mare de oameni al atacătorilor, cât mai mult străjniciei lui în material de războiu.

La început, bulgarii erau chiar mai puternici la număr. Numai nereușita lor, a făcut ca dușmanul în ziua următoare să lărgească spărtura în front la apus și la răsărit, aducând în grabă rezerve noi în ținuturile Vardarului. Nici acolo, bulgarii nu erau în stare să fie piept lovituri puternice, și în câteva zile, toată armata bulgară era în plină retragere, și nici acum nu s'au putut opri încă retragerea aceasta.

Ținutul greu de luptă, căile puțin potrivite la umblat pe locul acesta muntos, au împiedecat pe bulgari să retragă la vreme materialul de războiu, și așa o parte însemnată precum și un mare număr de prizonieri au căzut în mâinile dușmane. Din punctul de vedere militar, situația aceasta trebuie privită de neprietenosă.

Din partea aliaților Bulgariei, s'au luat măsuri serioase de a se veni în ajutorul aliatului în încurcătura, pe cât puțină marginită de comunicațiune o îngăduiește.

Întâmplările acestea de pe frontul macedonean-bulgar, nu pot rămânea fără urmare și asupra situației trupelor austro-ungare în Albania, ai căror comandanți trebuie la vreme să tragă toate urmările din noua situație alcătuită pentru a preîntâmpina o primejdie a poziției noastre de acolo. Nu vom ținea seamă de succesele dobândite în timpul din urmă contra italienilor, în Albania, căci dela început lupta noastră în Albania, n'a fost ținută ca o lucrare principală hotărâtoare.“

Austro-Ungaria și Germania preiau frontul bulgar?

Olicios se vestește din cercurile oficiale din Budapesta:

„Stările din armata bulgară și de pe frontul bulgar sunt de așa fel, încât nu va mai fi cu puțință restabilirea vechiului front macedonean.“

Austro-Ungaria și Germania au trimes acum întăriri, cari sunt pe drum și rezerve noi pentru a forma un nou front, astfel ales, ca monarhia să nu piardă isvoarele de ajutorare materiale de lipsă“

Răspunsul antantei dat Bulgariei.

Cu privire la cererea Bulgariei de-a se încheia un armistițiu adecă oprirea bătăliei, comandantul mai înalt al trupelor antantei din Macedonia *Franchet d'Espéry* a răspuns neîngăduitor. Iată cum vestește aceasta în

„Comandantul suprem al armatelor aliate din Macedonia a înștiințat guvernul francez că un trimis al armatei bulgărești a cerut o încetare a luptelor pe 48 de ceasuri, pentru de-a face cu puțință sosirea altor 2 trimiși ai guvernului bulgăresc cari voiesc să se sfătuiască cu privire la încheierea unui armistițiu sau chiar și a păcii.“

Franchet d'Espéry a răspuns că el nu se poate învoi nici la încetarea luptelor nici la un armistițiu care ar vea de scop oprirea operațiunilor începute până, totuși este învoit să primească deplăți în toată regula ai guvernului bulgăresc, ari cu dreptăți la mână, și însoțiți de oferi-sfetnici, să se înfățișeze în liniile de luptă englezești.

Ce a răspuns Anglia la cererile Bulgariei?

Agenția Reuter din Londra a la 29 Sept. următoarea știre:

Răspunsul Angliei la cererile armistițiu ale Bulgariei e la fel cu răspusul pe care l-a dat comandantul armatelor aliate declarând scurt, că *luptele nu pot fi oprite pe loc*. La propunerea Bulgariei, ca împuterniciți trimiși de ea să stea de vor în treaba păcii cu împuterniciți de ai alior, guvernului din Sofia i s'a spus hotărâcă pe urma unei astfel de păci guvernul bulgar ar trebui neapărat să rupă ori ce legăi cu Turcia, cu Germania și cu Austro-Ungaria. Guvernele antantei vreau să aibă toate garanțiile de lipsă, ca să-și asigure lucrările lor militare și să oprească trimiterea de trupe germane în Bulgaria.

Răspunzând la propunerea Bulgariei noastră amintim, că nu au de gând să reguleze acum pacea, să câștige chizășii sigure cu privire la granițele statelor din Balcani, ci aceasta se

va face la pacea generală. Acum e vorba de astfel de măsuri militare, prin cari să fie înlăturată de aici încolo ori ce primejdie din partea bulgarilor pentru lucrările aliaților în Balcani. Aceasta se poate face demobilizând armata bulgară ori întrebându-o în altă parte împotriva aliaților ei de astăzi. Nu pot fi făcuți și nu se vor face pași pentru așezarea granițelor, dar Bulgaria negreșit trebuie să părăsească toate acele teritorii pe cari le-a ocupat armata bulgară dela intrarea sa în război încoace.

Dacă aceste condiții, cari au fost trimise prin telegraf la Sofia, n'ar fi primite din partea guvernului lui Malinov, atunci rămâne treaba Bulgariei ca să găsească alt om, care va fi gata să le primească.

Ținuta României.

Faptul că regele Ferdinand a chemat în zilele trecute la Iași un sfat de coroană, la care a invitat și pe fostul ministru președinte *Brătianu*, dă prilej marelui gazete din Viena „*Neue Freie Presse*“, să facă mai multe destăinuiiri cu privire la pacea României și ținuta ei viitoare:

„Toată lumea s'a mirat de pacea pe care au făcut-o puterile centrale biruitoare cu România învinsă. Dar generalii nemți tocmai atunci începuseră a înțelege, că ei au prea nesocotit ajutorul Americii, și s'au încredințat că în curând vor intra în luptă număroase oștiri de peste mare. Deci ar fi trebuit să desvălim în cea mai mare grabă frontul dela răsărit și să aruncăm toate trupele în Franța. Pacea dela Brestlitowsk a liberat pe-i drept multe regimente de ale puterilor centrale, dar număroase divizii mai trebuiau ținute încă pe frontul românesc. Armata românească de-altă parte trupește și sufletește se găsea în stare bună încă. Cea din urmă ofensivă începută de *Makensen* la *Mărășești* contra românilor n'a reușit, ceiace a întărit încrederea în sine a armatei. Afară de asta trupele românești erau în poziții așa de întărite, încât nu se puteau zdrobi așa la repezeală. Prin urmare pacea cu România s'a făcut sub apăsarea poruncitoare a situației militare. La început nemții nici nu voiau să audă de numele regelui Ferdinand, pe urmă însă fură siliți să se învoiască a se sfătui și cu el. Dacă puterile centrale ar fi cerut să se lase de domnie, și ar fi încheiat pace cu alt rege român, de bună seamă că s'ar fi dat naștere unui războiu în lăuntrul României și pacea ar fi fost primejduită în toată clipa.“

Astfel se'ntruniră trimișii puterilor centrale cu generalul *Averescu* la *Buftea*. Nu știm bine ce s'a petrecut acolo, dar încă în ziua întâlnirii știa tot Bucureștii că sfătuirile nu s'au sfârșit bine și războiul se va continua. După aceasta urmă sfătuiria dintre *Czernin* și regele *Ferdinand* și numirea lui *Marghiloman* de ministru-președinte, cu care apoi s'a și încheiat pacea.

Impotriva păcii au fost și regina *Maria*, prințul moștenitor și *Brătianu*, cari știau că numai pot învinge, dar voiau să se aperi până când nu va birui antanta cu trupetele proaspete americane.

Se pare că acești prieteni înverșunați ai antantei, nu și-au pierdut cu totul nădejdele nici până astăzi. Deacea *Kühlman* și *Czernin* și-au pus de gând îndată după pace, să câștige chizășii sigure cu privire la România. Se zice că *Marghiloman* ar fi

povestit unui prieten al său, că se sfătuiă odată cu Czernin să trimită chiar câteva regimente românești pe frontul italian. Despre asta nu s'a auzit însă nimica mai deaproape, dar se vede că astfel a vrut ei să lege pe români statornic de puterile centrale. Czernin nu și-a putut îndeplini gândul și câștiga garanții sigure. România este în stare să se schimbe din nou în primejdie pentru noi. Armata ei, cei drept, are puțină muniție și cu greu și-ar mai putea câștiga alta, dar cu toate acestea să grijească bine cei dela conducere!

Marea ofensivă din Franța.

Luptele din Bulgaria. — Luptele din Palestina. — Biruința englezilor în Palestina. — Bulgarii au pierdut 300 de tunuri. — Luptele din Franța.

Se pare că mareșalul Foș și-a pus de gând să nu mai înceteze luptele până mai ține vremea cea bună. Zi de zi atacă mereu cu trupe nouă și pe un front tot mai larg. În săptămâna trecută a început luptele în ținutul dintre orașele *Reims* și *Verdun*, după un groaznic foc de artilerie. I-a și reușit să cucerească cele dintâi linii germane și se adune vre-o câteva mii de prizonieri. Cu o zi mai târziu, adică în 27 Septembrie, ei întăresc luptele și pe frontul dela mare, adică din *Belgia* și până jos, la râul *Aisne*. Culmea grozăviei și-a ajuns o marea bătălie în ziua de 29 Sept., când nu mai puțin de 16 divizii au dat navală din trei părți să cuprindă orașul *Cambrai*. După lupte strajnice Englezii au pătruns în părțile mai de dinafară ale orașului, unde zărcolirea sângeroasă mai ține încă. Din această parte a frontului Englezii spun că ar fi luat 10,000 de prizonieri și 200 de tunuri. Luptele au fost tocmai din pricina aceasta deosebit de crunte, pentru că și nemții au dat mereu contraatacuri. Telegramele cele mai nouă nemțești însă arată că dânsii s'au tras îndărăt, de bună voie, lăsând pe englezi să treacă peste canalurile pline de apă și revărsate chiar pe unele locuri. Al treilea ținut unde atacă antanta, pe frontul din apus, este câmpul din *Belgia*. Scopul lor, precum spun, ar fi cuprinderea marelui oraș francez *Lille*, care este un fel de stâlp pentru sprijin al frontului nemțesc. Deocamdată n'au înaintat însă decât vre-o 10 km. Nemții vestesc în telegramele lor, că le-a reușit să prindă puternicul atac anglo-belgian și să-l țină pe loc.

Cu un cuvânt întregul câmp de luptă din Franța s'a aprins de focul bătăliilor. De când s'a început războiul acesta, așisderea lupte nu s'au mai dat încă.

Luptele din Bulgaria.

După-ce englezilor le-a reușit să spargă frontul macedonean, precum arătăm aceasta la alt loc al gazetei noastre, trupele bulgare s'au retras înspre miazănoapte. Oștirile antantei au ocupat mai întâi calea ferată ce duce dela *Monastir* spre *Prilep* și *Grațco*, după-ce întorcându-se spre răsărit au pus mâna pe orașul *Strumița*. Călăreții sârbi, cari au pornit din orașul *Istip* au trecut dincolo de *Cocian*, iar cavaleria engleză cucerind orașul *Küstendil*, s'au apropiat în 28 Septembrie, precum scrie „*Neue Preie Presse*“, până la 80 km. de *Sofia*. În timpul acesta însă au sosit și trupele austro-

ungare în *Sofia*. Lupte să dau acum pentru stăpânirea liniei ferate ce duce peste *Niş*—*Sofia* la *Constantinopol*. Antanta cere în condițiile ei de pace, ca Bulgaria să-i dea ei linia aceasta, pentru ca să-i taie pe turci de puterile centrale. Zilele viitoare vor arăta rezultatul acestor lupte. Gazetele ungurești scriu, că nu trebuie să ne pierdem curajul, deoarece trupele noastre vor ști să oprească pe inamic.

Luptele din Palestina.

Războiul s'a întins cu mare furie și în Asia, pe locurile sfinte unde a umblat Mântuitorul nostru. Aicia li-a reușit englezilor să cucerească orașul *Nablus*, adică *Sichemul* din sf. Scriptură și marginile lacului *Genizaret*, unde s'a întâmplat minunea cu mărirea peștilor celor mulți și alegerea apostolului Petru. Planul englezilor este, că după-ce or cuprinde întreagă Palestina, să înființeze acolo o împărăție a tuturor ovreilor din lume precum a fost în vremurile de odinioară. Pentru aceasta armatele Antantei se gândesc să ajungă la punctul acela pe unde trece linia ferată care pleacă dela *Constantinopol* spre *Bagdad*. Nădăjduim însă că armatele turcești vor opri la timp potrivit înaintarea aceasta a dușmanilor.

Biruința englezilor în Palestina.

Comunicatul englezesc prin, care vestește marea lor biruință din Palestina, spune următoarele:

„Dușmanul s'a retras spre orașul *Aaman* așezat dealungul căii ferate *Hedjas*. La nord a ocupat cavaleria engleză după împotrivire mică orașele *Haifa* și *Akka*. Numărul prizonierilor întrece peste 45,000. Trupele noastre au ocupat *Maamaret-ul*.“

Bulgarii au pierdut 300 de tunuri.

Londra. — Biroul oficial englezesc vestește: „Trupele engleze au pătruns în 27 Septembrie în orașul bulgăresc *Strumița*, până când trupe anglo-grecești au ocupat cu atac înălimile de lângă *Belotița*. Englezii au pus mâna pe mai bine de 300 de tunuri și multă muniție.“

Luptele din Franța.

„*Az Est*“ scrie: „Trupele engleze și-au urmat ieri înaintarea și noaptea — precum se crede — au pătruns în mijlocul orașului *Cambrai*. Deoarece englezi și conadi-

enii amenințau din sus și din jos cu învăluire orașul, Nemții după lupte înverșunate — spun veștile, — au predat în fine orașul.

Veștile cele mai nouă.

Bulgarii au încheiat armistițiu.

Sofia 1 Octombrie. Un comunicat oficial bulgăresc spune că în noaptea de 29 Septembrie, trimișii bulgari și comandantul suprem al armatelor antantei au iscălit în *Saloniki* contractul de armistițiu. Totdeodată s'a dat ordin ca pe întregul front să înceteze luptele. Comandantul francez a primit îndrumări, că fără de întârziere să înceapă îndeplinirea acelor condiții cari se țin de armistițiu. Precum vestește un comunicat englezesc al biroului *Reuter*, Bulgaria s'a predat fără de condiții, adică a primit tot ce-a pretins antanta.

Englezii la Cambrai.

Budapesta, 1 Octombrie. — După o veste din izvor englezesc, o divizie englezească și trupe din *Canada* luptă acum în marginile orașului *Cambrai*. În curs de 3 zile au prins 20,000 de prizonieri, și-au luat 300 de tunuri.

Luptele în Palestina.

Constantinopol, 1 Octombrie. Englezii înaintează cu călărimea lor dealungul liniei ferate *Darra-Damasc*. Numărul prizonierilor luați de Englezi până în 27 Septembrie atinge suma de 50,000 și 325 de tunuri.

Să luminăm poporul.

Rugămintea ostașilor noștri de prin spitale, de a li se trimite gazete românești, găsește răspuns tot mai puternic în inimile bune. La redacția „*Gazetei Poporului*“ sosesc mereu daruri pentru scopul acesta. Cu o deosebit de mare bucurie am primit darul acestor tineri de bună nădejde, cari îndemnați de iubire față de frații lor, au jertfit din micile lor cheverniseli frumoasa sumă de 230 cor. pentru 23 de numere ale gazetei noastre, cari o jumătate de an vor duce mângăiere răniților noștri de prin spitale mai îndepărtate. Pentru același scop am primit dela dnii *Dr. Dubleş*, adv. și *N. Macrea*, director de bancă, ambii din *Hunedoara*, câte 100 cor., dela părintele *Partenie Colhon* din *Laz* 50 cor. și 50 fil., iar dela dl *Dr. L. Borcia*, avocat în *Sibiu*, 18 cor., dl *Dr. I. Pop* adv. *Alba-Iulia*, acum locotenent, ne trimite 30 cor. pentru exemplare din gazeta noastră pe seama spitalului din *Alba-Iulia*. Cu prilejul cununiei alor doi tineri din *Codlea*, părintele *G. Preșmereanu* a adunat și ni-a trimis suma de 38 cor., „pentru trimiterea de hrană sufletească soldaților instrăinați.“ Pentru a servi și altora ca îndemn și pildă vrednică de urmat, publicăm aceste șire, și în numele fraților noștri de prin spitale, mulțumim cinstiților dăruitori.

Răvașul săptămânii.

Sibiu, 6 Octombrie 1918.

Invitare la abonament.

A sosit și cel din urmă sfert de an al gazetei. Cu 10 Octombrie se împlinește abonamentul la unii abonați ai noștri pe cari îi invităm deci să ne păstreze și pe mai departe aceleași simțăminte, ca și până acum și să prenoiască cu toată graba costul abonamentului. În numărul de față am alăturat și mandat postal, dar le vestim totodată, că acesta e cel din urmă număr, pe care îl trimitem. Suntem siliți să oprim gazeta la aceia, cari nu-și plătesc la vreme abonamentul, deoarece-avem cheltuieli mari.

Țărani români, voi nădejdea neamului nostru, sprijiniți gazeta scrisă pentru voi și răspândiți-o cât mai tare. Fiecare prietin să ne câștige numai un abonament nou, îndemnând pe vecinul său să aboneze „Gazeta Poporului” și atunci vom putea lupta mai departe spre binele și fericirea poporului nostru.

Rugăm pe onorații preoți și învățători, cărora le-am trimis numere de probă, să tâlcuiască pe înțelesul poporului însemnătatea și scopurile gazetei și să-l îndemne a-se abona, cât mai de grabă.

Gimnaziul din Blaj. Aflăm, că consistoriul din Blaj cumpănind bine în săptămâna trecută condițiile, pe cari vrea să le impună guvernul, a hotărât să nu le primească și să plătească pe profesori din Blaj. Prin urmare acest gimnaziu românesc va rămâne așa, cum l-au întemeiat, cu trei jumătăți de veac înainte de asta strămoșii noștri și cum l-am apucat toți aceia, cari am crescut sub aripile sale binecuvântate. Mai marii bisericii unite au săvârșit o faptă, care merită recunoștința întregului nostru popor.

Prețul mașinilor agricole. Se aude că se va înainta o propunere ministrului de comerț, privitor la stabilirea prețului mașinilor de lucru la câmp, pentru ca prețurile de acum să nu se mai ridice mai mult ca 10 procente, cheltuieli de împachetare și transport. Și prețurile de acum sunt prea mari așa că micii economi nu-și pot cumpăra mașini cu al căror ajutor să producă mai mult și mai cu înlesnire. În interesul său statul ar trebui să ajute comunele sărace să-și procure mașini, ca să poată lucra pământul mai bine și mai cu folos.

Căsătoria prințului Carol. Un zvon neașteptat a străbătut săptămâna trecută gazetele. Se zicea, că prințul moștenitor al României s'ar fi dus la Odessa și acolo s'ar fi cununat cu o domnișoară română. Știrea s'a adevărit și acum gazetele din Moldova publică și amănunte cu privire la căsătoria grăbită a prințului. Iată ce spun ele: Prințul Carol a plecat din Piatra Neamțului, unde comandea un regiment, în grad de colonel, cu automobilul spre Odessa. În automobil ducea cu sine pe un ofițer român și pe d-șoara Zizi Lambrino, fida unui general român. Îndată-ce a sosit în Odessa, comandantul trupelor austro-ungare de acolo l-a rugat să părăsească în grabă orașul. Prințul a spus, că vrea să

ia parte la cununia prietinelui său. În ziua următoare apoi prințul a spus comandantului din Odessa, că s'a cununat cu domnișoara Zizi Lambrino și l-a rugat să telegrafieze lucrul acesta regelui Ferdinand. Știrea primită a stârnit în palatul regal dela Bicz mare amărăciune. Cum adevă, un prinț moștenitor să-și uite de sine și să se dea rob dragostei în așa măsură? Repede chemă regele un sfat, ca să cumpănească bine ceea-ce trebuie să facă. Apoi trimise la Odessa pe trei generali, ca să-l aducă de acolo pe prințul. Astfel generalii Vaiatoianu, Râmnicăneanu și Balif se înființeară la Odessa și-l rugară pe prințul Carol să se întoarcă îndată acasă. Prințul nu vru. Atunci unul dintre ei strigă tare: „Dle colonel! Trei generali români îți poruncesc să-i urmezi îndată.” Atunci se supuse și prințul, se urcă în automobil împreună cu nevasta sa și plecă la Iași, de unde fu chemat apoi la Bicz. După cât se scrie, regele Ferdinand și-a dat toată silința, pentru-ca să-l facă pe prinț a se despărți de soția sa. Până acum însă fără de nici un rezultat. Ca să-l înmoaie nițel l-a închis pe câtăva vreme în garnizoara din Bistrița, dar prințul spune, ca pentru nici un preț din lume nu se desparte de soția sa. Un sfat de generali precum și guvernul român și-au rostit părerea și au zis, că prințul Carol trebuie să abdică de tron și să lase în locul său pe prințisorul Nicolae, căci vezi, așa-i soartea prinților, lor nu-li iertat să asculte de șoapta tainică a inimii, ci trebuie să se însoare cum cer interesele țării. Într'o vreme era vorba, că prințul Carol să iea pe vre-o fată de-a țarului. Astea însă nu mai au acum nici un șans. Apoi s'a vorbit și de fata cea mai mare a regelui. La toate acestea le-a pus capăt prințul prin căsătoria sa neașteptată. Tânăra sa nevastă e fiica unui general român sărac. Se zice despre ea, că nu-i atât de frumoasă, pe cât e de deșteaptă.

Afacerea amnestiei. O gazetă ungrească din Sibiu, sub titlul „Amnestie pentru români, nu va fi o amnestie ca pentru Cehi”, scrie acestea:

„Cu săptămâni mai înainte gazetele vesteau că persoanele cari pe urma războiului cu România au călcat anumite legi se vor bucura de mila regelui și iertarea aceasta se va lărgi și asupra acelor, în a căror cauze tribunalele și-au rostit judecata.

Cu privire la presupunerile noastre, că vestea împrăștiată în forma aceasta nu poate corespunde pe deplin cu adevărul, am primit acum din loc bine informat știrea, că în afacerea aceasta sunt în curgere lucrările, cari încă n'au ajuns să se isprăvească.

Fără îndoială că mila regelui se va îndrepta asupra acelor, cari fără de voia lor au căzut în greșală, sau cari prin purtarea lor vitejească, și-au câștigat merite pentru iertare. Dar nici nu poate fi vorba, ca fiecare acuzat să se bucure de amnestie în măsură egală.

Informatorul meu, care în afacerea aceasta n'a voit să spună nimic mai pe larg, ș'a sfârșit spusese sale, cari nu le pot da în vileag așa în întregimea lor, cu următoarele cuvinte de însemnătate:

Fără ca să pot da amănunte mai deosebite în privința aceasta țiu să spun că amnestia pentru români, în nici un caz nu va fi ca amnestia pentru cehi.

Cuvintele acestea, sfârșeste gazeta ungrească, spun mai mult decât o informație cât se poate de lungă.”

Noi adaogăm: Regele nostru a dat amnestie pentru toți cehii, fără deosebire de păcatele ce le-au săvârșit, făcând mila aceasta. Nădăjduim, că acelaș lucru se va întâmpla și pentru români.

Dreptatea regească va repara toate greșelile săvârșite, și atâtea rânduri de suferinți fără de pricină întemeiată.

Nemții și belgienii. Ziarul „Vorwärts” se ocupă cu cartea deputatului german Erzberger, despre alianța popoarelor, apărută de curând și subtrage capitlul referitor la Belgia, în care spune Erzberger pe față că în cazul Belgiei, German a nu are deloc dreptate și că nu se poate vorbi de vinovăția Belgianilor, căci Belgia nu a putut purcede altfel. Imprejurarea aceea, că Francezii ar fi voit să treacă hotarul belgian nu se poate dovedi de loc și s'a constatat din partea germană, că planul de mobilizare francez nu a socotit cu trecerea hotarului belgian.

Ziarul „Vorwärts” observă, că armata belgiană a avut ordin la începutul războiului să se opună cu arma ori cărei treceri peste hotar, ce s'ar întâmpla sau din partea germană sau din cea franceză. Dreptul Belgiei e deci limpede.

Nenorocirea din Wöllersdorf. O groznică nenorocire s'a întâmpiat săptămâna trecută în fabrica de muniții din Wöllersdorf (Austria). O fată, care umplea granatele cu praf de pușcă, a aprins din nebagare de seamă o granată. Într'o clipă a luat foc praful de pușcă și flacăra aprinsă a prefăcut în cenuse vre-o 400 de lucrătoare din odaia aceea. S'a dovedit apoi, că din porunca nesocotită a unui ofițer erau ținute închise 10 uși, pe unde ar fi putut scăpa, și numai o ieșire era liberă. Înormântarea bietelor femei s'a făcut cu mare pompă. Împăratul încă a trimis pe un om al său, ca să ia parte la înormântare.

Câți americani au venit pe front? O gazetă din Zürich scrie, că generalul March, șeful statului major american, ar fi spus că până la 20 Septembrie au plecat la front un milion și 750 mii de soldați americani.

Un congres de al naționalităților în Paris. După gazetele franceze în 15 Octombrie se va deschide la Paris „congresul naționalităților din Europa de mijloc”, cum se numesc pe sine cehii, polonii, slavii și românii, cari locuiesc în Paris. Gazeta Petit Journal spune, că ținta congresului e să reafirmă Europa centrală pe temeiul dreptului fiecărei naționalități. De altminteri și în Elveția, în Berna, se va ținea o astfel de consfătuire la care deputatul ungar Giesswein Sándor va face propunere să se recunoască fiecărei naționalități dreptul de-a trăi și de-a se desvolta în cultura sa proprie și să se oprească pe viitor ca un popor să impună cu forța limba sa altuia.

Noi ne întrebăm, că oare deputatul ungar de ce nu grăiește în chipul acestor și în parlamentul din Budapesta?

Cum s'a împrietenit Foch și Clemenceau. Gazetele franceze arată cum au făcut cunostință cei doi bărbați, cari conduc

azi Franța. Acesta a ajuns pentru prima dată ministru prezident în anul 1906. Tocmai era vacant postul de director al școlii de război și Clemenceau a chemat la sine pe Foch spre a-i pune în vedere acest post. Foch întrebând de Clemenceau: „E adevărat că dta ești clerical?” răspunse: „Domnule ministru prezident, — dacă zici că e clerical cineva pentru-că are credință în Dumnezeu și merge la liturgie” atunci și eu sunt clerical. Dacă însă mă crezi clerical în înțelesul de fanatic, în acest caz nu sunt clerical.”

Clemenceau i-a replicat: „Pagubă! Doar dta ai scris o carte despre purtarea războaielor.”

Foch a trimis cartea sa lui Clemenceau iar acesta cu prilejul altei întâlniri zise lui Foch: „Ești încă tot clerical?” Răspunsul fu: „Domnule ministru prezident, cred că ți-am răspuns la întrebarea aceasta.” Clemenceau zise atunci: „Cu atât mai rău. Ți-am cetit cartea: Intr'adevăr e vrednică de laudă. Pagubă, că ești clerical! Totuș: Dta vei fi directorul școlii de război.”

Gripa spaniolă. De când ține războiul am avut noroc, că n'au dat printre noi boalele molipsitoare. Acum însă, din vară începând, a ajuns și aici boala numită „gripa spaniolă,” deoarece se s'a ivit mai întâiu în Spania. La început gripa n'a fost primejdioasă, dar acum începe să secere oameni cu duiumul. Gripa asta-i ca o răceală grea, care-l năpădește pe om. Te doare mai întâiu capul și te apasă în jurul ochilor, apoi se pune durerea în ceafă, în gât, ba de multe ori și în șele și te chinuie câteva zile cu ferbințeli foarte mari. De regulă trece în 4—5 zile dacă bolnavul se grijește și se pune în pat. Unii oameni însă capătă din ea și aprindere de plămâni, ba la alții boala e întovărășită de tifus și pricinuieste chiar și moarte. Doctorii n'au aflat până acum leac împotriva ei, dar au dovedit, că se molipsește omul foarte ușor, dacă nu ține curățenie. Mai ales mâinile și gura să și-le spele de mai multe ori pe zi. În Pesta sufer de boala asta peste o sută de mii de oameni, iar în Beiuș s'a închis gimnaziul, pe două săptămâni, din pricina ei.

Metropolitul Repta acasă. Viața Nouă din Bucovina scrie următoarele: Mitropolitul Dr. Vladimir de Repta s'a reîntors în țară în frumoasa reședință arhiepiscopală. Il întâmpinăm și de astădată cu toată căldura și suntem încredințați că martiriul pe care împrejurarile fatale au impus bătrânețelor sale, îi vor oferi puterile pe care totdeauna le-a pus în serviciul bisericii și al patriei, în sprijinul și ocrotirea celor amărâți și urgisiți. Biserica noastră, după catastrofa prin care a trecut, are lipsă, ca nici când altă dată, de reulegerei de reorganizare și reedificare. Noul administrator al diecezei, Arhimandritul de scaun Ipolit Vorobchevici, însuși un bărbat cu chibzuință și călăuzit de cele mai curate intențiuni, se va ști folosi de sfatul și experiența bătrânului și mult încercatului Arhipăstor, ca să poată îndruma, fără șovăire, opera grea de regenerare și întărire a bisericii noastre naționale.

După cum am mai scris, mitropolitul Repta cu toate-că stă la Cernăuți, nu mai conduce biserica din Bucovina.

Procesul contra ostașilor poloni. Regele nostru a chemat la dânsul pe conducătorii partidului polon austriac și le-a adus

la cunoștința, că a hotărât oprirea procesului contra ostașilor poloni în Sighetul Marmăției. Deși fapta soldaților poloni puși sub acuză nu-i scutită de răspundere militară și de pedeapsă, dar ținând seamă de număroasele dovezi de mare alipire și vitejie a polonilor pe front și a jertfelor aduse de populația polonă în țară, regele se folosește de dreptul său de grațiere și iertare în credința că poporul și în viitor va păstra aceeași ținută față de coroană.

Șeful clubului polon Tertil arătând monarhului adâncă mulțămire pentru acest gest, a spus că polonii l'au așteptat dela inima miloasă a regelui, și asigură pe monarh de simțămintele lor de alipire. Oare soldații noștri români n'au dat tot asemenea numeroase dovezi de alipire și vitejie, pentru a putea câștiga iertare pe seama celor din temnițe?

Birăul din Curtici nu poate cumpăra pământ.

Ministrul împotriva — invalizilor sau cum se răsplătește la noi jertfa.

Gazeta „Aradi Hirlap”, care e condusă de câți-va oameni cu scaun la cap, scrie sub acest titlu, din cuvânt în cuvânt, următoarele:

„Se pare, că domnii, cari hotărăsc la cumpărări de pământ, nu știu nici ei încă de ce să se țină, când e vorba să întărească contractele încheiate. Datoria lor ar fi de-a face *politică socială*, adică de-a da pământ celor întorși din războiu, dar adevărata lor ținută este *interesul de clasă*, cu alte cuvinte scoaterea din moșie a acelor, pe cari politica stăpânitoare nu-i prea doarește.

Se vedem deci cum înfăptuiesc ei în viață lucru acesta și cum împacă vorbele dulci cu scopurile lor ascunse.

Ilie Don e unul dintre oamenii de frunte ai Curticului (din comitatul Aradului). De mai mulți ani e birăul satului, iar familia sa e bine văzută de toți. Sunt oameni muncitori și harnici, pe cari nici dușmanul lor cel mai înverșunat nu-i poate învinui, că ar fi dușmani ai patriei lor. Fiind în stare bună se leagă cu mult mai tare de agoniseala lor, decât să se doarească de aici. De regulă răzvrățiți sunt numai aceia, cari își câștigă pâinea cu amândouă mâinile și asta o pot face în Curtici, ca și în Budapesta, Newyork ori chiar în București. Ilie Don însă e cu mult mai serios, decât să-și bată capul cu visuri proaste.

Birăul din Curtici și-a împlinit datoria și în vremea războiului și a dat patriei jertfa cea mai mare, pe care o poate cere dela el și cel mai bătucit ungar: trei ficiori de alui sunt cătane și au luptat pentru patria ungurească cu Rușii și Italienii, ba și cu Românii. Unul din ei își doarme somnul de veci pe câmpul de luptă, al doilea s'a întors acasă, ce-i drept, dar schilav, olog pe viața întreagă. Pe al treilea i-l-au slobozit acasă pe vremea lucrului de câmp, dar încurând va trebui să se întorcă din nou la miliție și cine știe, oare nu se va jertfi și el pentru patria maghiară, nu va veni și el acasă schilav, neputincios, silind pe tatăl său, la bătrânețe, să se îngrijască de bucătura din gură.

Ilie Don e un părinte bun și a crezut că face bine, dacă cumpără pământ pe seama fiilor săi. A cumpărat deci dela văduva lui Kálmán Antal 128 jugăre de pământ pe pusta Kutas, la marginea comitatului Arad, între unguri neaoși. La dreptul vorbind statul ar trebui să mute pe cheltuiala sa pe Ilie Don, căci de bună seamă, că nepoții săi nu vor mai vorbi decât ungurește.

Comisia din comitatul Aradului a întârit cumpărarea aceasta de pământ, pe baza propunerii grofului Károlyi și a fostului fișpan Kintzig János. Nimeni nu s'a gândit la aceea, ce avea să se întâmple și anume, că *ministrul de agricultură n'a întârit contractul*.

Asta se numește la noi politică bună și cuminte față de naționalități, în chipul acesta vor să îndeplinească ungarizarea și înainte de toate, în modul acesta vreau să împartă pământ vitejilor, cari au sângerat pentru patrie. Ori doară e iertat numai să mori pentru patrie? Ar fi datoria statului, care s'a și obligat la asta, să se îngrijască de pământ pe seama celor ce se întorc din războiu. Dar el nu lasă pe feciorii lui Ilie Don să ia în stăpânire nici pământul cumpărat de ei.

Așa glăsuiește gazeta ungurească. Noi nu mai avem nimic de adăogat.

Lupta pentru pământ.

Gazeta ungurească din Sibiu „Nagy-szebeni Reggeli Ujság” sub titlul „*Țară de vândut — frumoasa Ungarie*” scrie următoarele:

„Din cartea lui Tokai László, scoatem aceste date statistice:

Este vorba, că în curs de 10 ani 166 de mii 394 de holde catastroale de pământ în preț de 575 milioane de coroane au ajuns din mâni ungurești în mâni românești.

Legea cea nouă, care va regula pe viitor vânzarea și cumpărarea de proprietăți, va ajunge spre cercetare în ședințele de toamnă ale dietei.

Nu credem să se aște în Ungaria un singur deputat maghiar, care să nu găsească de potrivite nizuințele guvernului ungar, atunci când se înarmează pentru apărarea pământului unguresc.

Al cui este pământul — al aceluia este și țara.

Făcând și noi, continuă gazeta „Nagy-szebeni Reggeli Ujság” cunoscute cetitorilor, câteva sfărimituri din mulțimea acestor date statistice, — ținem să spunem că dăm în vileag numai o parte din lucrarea lui Tokai, căci în adevăr ar fi de trebuință să se scrie o gazetă groasă, pentru ca să vestim tuturor, în toată întregimea sa ușurința cu care s'a privit în trecut, afacerea aceasta a pământului.

Iată câteva date:

Vanzători:	Cumpărători:
Br. Kemény Ödönne	Laurențiu Pop
„ „ Árpád	Români din Teiuș
Br. Kemény Endre	Români din Gombos-falu
„ „	Dr. Morariu
„ „ József	Mici propr. români
Barcsay Viktor	Iuliu Vulcu
Gr. Vay	Ioan Vulcu
Br. Apor	Români din Mihălț

Vanzatori:	Cumparatori:
Br. Torockay	Romani din Mihalt
Br. Wesselényi	Banca rom. „Coroana“
Gr. Teleky Samu	50 de propr. romani
Boér Olivér	Mici propr. romani
Gr. Pejachevich A.	„ „ romani
Béldi László	Dr. Vasu, adv.
Gr. Mikes	Locuitorii romani
Br. Szentkereszthy	Dr. Ioan Mihu
Apáthy László	Nicolaie Todoriu
Hollaky Imre	Propr. romani
Borbátvizi nemes birtokosság	Olariu Constantin
Gr. Kornis	Dr. Ioan Mihu
Apor testv.	Frații Fruic
Ertsey Miklós	Propr. romani
Bornemissza	Bancă română
Gr. Karácsonyi	Micii proprietari rom.
Ugron János	„ „ „
Mikó Árpád	„ „ „
Br. Tolvainé	„ „ „
Gr. Vass B.	„ „ „
Zichy Antal	„ „ „
Nádasdy Péter	„ „ „
Gr. Toldalaghy	„ „ „
Br. Bánffy Z.	„ „ „
Gr. Haller Sára	„ „ „
Gr. Bethlen	(în 1909 cu 2000 cor. holda)
Béldi Tivadar	Mici propr. romani
Br. Bánffy Judit	„ „ „
Bay Lajos	„ „ „
Br. Zeyk József	„ „ „
Gr. Klergsburg	„ „ „
Gr. Eszterházy	Prin mijlocirea deputatului Szász Pál pentru propr. mici rom.
Grünfeld Mór	

Ținem să adăogăm însă la aceste și noi câteva cuvinte. *E drept că al cui este pământul, — a aceluia este și țara.* Nimic mai la mintea omului. Și deoarece din mila lui Dumnezeu, și noi ne-am pomenit locuind în țara aceasta din vremuri foarte îndepărtate, și avem moșioarele și căsuțele noastre: nimic mai firesc, că dansa trebuie să fie și a noastră! O țară o poți iubi nu-

mai atâta, cât timp legat fiind de pământ simți că ești trup din trupul și sânge din sângele ei. Din pricina aceasta a iubirei de patrie dară nu ne rămâne altă scăpare decât s'o cuprindem din toată inima și să cumpărăm pământ cât se poate de mult. Se'nțelege în măsura pe care deocamdată va îngădui comisia din Cluj. Acesta este marele învățământ pe care l'am scos noi din cartea lui Tokai László.

Gânduri creștinești.

Griji grele.

Grele zile trăim. Grija zilei de mâne apasă cu greutate de plumb sufletele noastre chinute de îndoială. Și tu te plângi de vre-o grijă mare, ce te urmărește pretutindenea, îți dă ocol fără încetare, te strămtoare și amenință, încât nu odată răsuflarea ți se face nod în gât. Nu găsec un sfat mai bun să-ți dau în astfel de clipe, de grea cercare decât să te oprești liniștit în fața icoanei Mântuitorului din grădina Getsemanii, și în tăcere adâncă să-i împărtășești și lui chinul ce te apasă. Din această clipă nu mai ești singur, El este împreună purtătorul grijei tale, că ți-ar veni dela oameni, ori dela împrejurări. De ți-se pare, că împrejurări dinafară se grămădesc, ca valuri grele de purtat, nu te îndoii, ci i-ți pune încrederea toată în dreptatea dumnezeiască, pe care Domnul o sloboade la vremea sa, ca o ploaie de binecuvântări peste toți cei dreți ai săi, așa cum fără împreună lucrarea noastră sloboade ploaia norilor peste pământul sfiorgit de arșița secetei îndelungate și îi dă putere nouă de rodire. Dreptatea lui Dumnezeu nici odată nu întârzie, decât că pentru a te face părtaş de ea cât mai curând trebuie să deschizi fără zăbavă inima largă, ca darurile ei să răsbată adânc ca și picurii ploii în crepăturile pământului uscat.

Iar dacă grija ta grea i-ți e pricină de oameni, să nu șovăești. Adevărat, oamenii i-ți pot face greutate, ce ți-se par de nebiruit, ori geșești în ele o primejdie pentru tihna vieții tale. Grijește însă se nu faci nimănu nedreptate, nici în gând măcar, căci Dumnezeu ia totdeauna partea celui ce i-se face nedreptate! În fața năcazului dela oameni să-ți zici cu încredere: totuși trebuie să biruesc, — dar să fi cu mare luare-aminte la mijloacele de luptă, cari pentru a duce la biruință trebuie să fie drepte! Răbdare, bunăvoință și mărinimie sunt mijloace, cari înmoaie pe cei-ce ridicaseră petrii să arunce asupra ta. Și când s'au înmuiat vrășmașii tăi, grija ta se va topi ca ceara de fața focului, căci nu se poate cu ei văzându-te să nu se pătrundă de aceeași bunăvoință, mărinimie și răbdare.

Până să se pogoare ploaia dreptății de sus, ori în așteptarea sa să înmoaie vrășmașii tăi măcar pe câteva ceasuri pune la o parte grija ta. În vremea aceasta țeviziți cu zor de lucrul, ce te așteaptă neisprăvit decând te-ai dat rob grijei, și te adâncește așa fel încât nici o părticică din gândul tău să nu mai rămână legată în altă parte. Ori de nu ai lucru, caută un chip de a face bine unuia din jurul tău, care de mult așteaptă o mână de sămaritean, sau fă prietenului tău! — Când după câteva ceasuri de muncă stăruitoare, ori după o faptă de înălțătoare binefacere vei vrea să se întorci iarăși cu gândul la grija grea, ce te apasă, vei vedea cu uimire cât de smerită stă ea acum retrasă într'un colț al sufletului tău neîndrăznind să se mai ridice! Așa se biruie grijile rele în zile de cumpănă. (p. m.)

Grăbește,
dar nu te pripri și nu face nici
sgomot, nici gălăgie.

Caut loc

Într'o prăvălie românească, ca comis în branșa de manufactură sau spețării.

Sunt de 18 ani și pe lângă limba maternă posed și limba unguerească. 56 1-3

Adresa la Gazeta Poporului.

Avis!

„ECONOMUL“ institut de credit și economii în Cluj.

Filiale: Murăș-Ludoș și Alud.

Afiliate 7 reuniuni de credit Raiffeisen.

Capital: Un milion coroane.
Rezerve: Patru sute de mil cor.
Depuneri: Trei milioane.

Face tot felul de afaceri de bancă. Primește depuneri de etalon favorabil și cu procent urcat pentru biserici și alte așezăminte culturale. Imprumută pe cambii, ipotecă și lombard.

Vinde și cumpără efecte căutate la bursele din Budapesta, Viena și Praga și mijloacele transacțiunii în legătură.

Mijloacele vânzării și cumpărării de mașini agricole. 29

Ajută la întemeierea reuniunilor de credit și agricole sătești.

Sustine: Masa studenților universitari, Ambulanța Petran pentru țărani bolnavi, are Birou: „Sfat de drept gratuit pentru țărani“ și „Un orfelinat de fete“, victime ale războiului.

Prăvălie de Antiquități (lucruri de demult.)

Cumpăr tot felul de lucruri găsite în pământ la arat, ori la săpat, de aur, argint, ori de ori-ce fel de metal, poate fi chiar și de piatră ori cărămidă dacă au diferite semne sau scrisoare pe ele.

Ulcioare, potire, păhare, icoane bani vechi rai, petri cioplite cu semne, ori cărămidă scrisă cu slove de demult; afară de aceea bijuterii de aur, argint, chipuri, lucruri sculptate, covoare vechi, icoane bisericesti pictate pe lemn și altele.

Obiectele sunt a se trimite pe postă ori aduse la adresa 21

H. Candrea

Sibiului Str. Fieșerilor Nr. 5

Abonați

și răspândiți pretutindenea

Gazeta Poporului

cea mai cu dragoste foaie pentru neam!

Salonul de pălării HANNA ADLEFF

măr. Georgescu

Sibiului, Honterusgasse Nr. 8.

Am adus, alese fiind de mine, cele mai frumoase, elegante și mai nouă

Modele originale Vieneze de pălării

și invit pe stimatele doamne cu toată onoarea să binevoiască a mă cerceta pentru vedere și alegere. 60 3-3

Pălării de doamne în mare
alegere.